

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quâ tractatur de Augustissimo Eucharistiæ Sacramento, ac Sacrificio
Missæ, ...

Bosco, Jean a

Lovanii, 1667

Concl. IX. Ad percipiendum fructum Sacrificii, non requiritur in eo, pro quo offertur, aliquis consensus, vel alia dispositio actualis. Equidem meliorem fructum recipiet pro meliori dispositione, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73377)

Responso
ex Doctore
Subtili.

Respondet Doctor Subtilis n. 11. Passi proportionati agenti potest qualibet pars aque perfici: ita saltem quod una non minus perficitur, si alia perficiatur, quæ si sine illa perficeretur; quia enim totum est primo proportionatum agenti, ideo pluralitas partium, quæ includuntur in isto toto, non impedit perfectionem actionis in omnes sicut nec in totum includens eas; sed si uni passo proportionato adderetur aliud passum, illud non opereretur aquæ perfici ab agente, sicut si solum reciperet actionem agentis: hoc patet in illis exemplis.

Allegantur
varia exem-
pla,

Lux enim & sonus, & similia, quantum est de se, multiplicant se sphericè: passum ergo proportionatum tali agenti quantumcumque sit parvum, cum tamen sit sphericum, includit partes: & illa, quæ sunt partes eiusdem spheræ circumstant lumen, & aque illuminabuntur. Hoc est, tantum illuminabitur medium secundum unam diametrum eiusdem spheræ circa candelam, sicut secundum aliam; sed si accipiatur alia spheræ remotior à candela ambiens primam spheram acceptam circa candelam, illa non aquè illuminabitur, sicut prima.

Similia
casu propo-
siti,

Quod ergo dicitur, quod aquè illuminantur plura illuminabilia sicut unum, verum est, quando illa plura sunt partes eiusdem illuminabilis adequati, puta quando sunt contenta in eadem spheræ, sive intra eandem spheram respectu illuminantis, ut centri. In proposito autem duo illi, pro quibus oratur, non sunt per se partes unius, quod sit susceptivum adequatum boni reddendi virtute orationis: sed uterque per se est susceptivum adequatum. Hæc tenet Scotus.

121.
Secundum
presentem
Dei volun-
tatem.

Cæterum, quin sic poterit Deus efficere, ut Sacrificium æqualiter prodesset multis, sicut multi æqualiter ab eadem candela illuminantur, nulla est ratio dubitandi: equidem voluit de facto, ut valor Missæ esset, sicuti in pecunia, vel in jejuniis nostris, quæ divisâ inter multos, minus profunt.

Numquam
tot applica-
tur Sacrifi-
cium, quin
ad singulos
secundum
aliquam
partem ex-
tendatur.

Unde (dicunt quidam) si tot hominibus applicaretur unum Sacrificium, ut ad singulos secundum aliquam sui partem fructus non posset extendi, nemini aliquid conferretur, cum non esset ratio quare potius uni, quam alteri conferretur, sed totum remaneret in thesauro Ecclesiæ, quousque fructus ille, accessu aliorum Sacrificiorum ita augetur, ut omnes aliquid ex eo valerent participare. Ita illi.

122.
Objectio
ultima ex
auctoritate
D. Hiero-
nymi.

Quod si verum est, manifestè probat reviviscentiam Sacrificii, quam quidem aliqui asserunt; sed sine fundamento. Mallem ergo dicere numquam tot hominibus simul posse applicari unum Sacrificium, quin fructus ejus ad singulos secundum aliquam sui partem, quamquam minimam, possit extendi.

Ultimo loco arguitur ex auctoritate Divi Hieronymi, quæ habetur de Consec. dist. 5. cap. Non mediocriter 24. ubi inter alia sic legitur: Dum igitur pro cunctis (aliàs centum) animabus Psalmus, vel Missa dicitur, nihil minus, quam si pro una qualibet ipsarum diceretur, accipitur.

Ad hanc auctoritatem, Glossa, inquit Scotus n. 12. ponit ibi duplicem responsionem. Una est referens hæc ad ipsum celebrantem, ut sit sensus: nihil minus accipitur, supple, pro ipso celebrante; quia sive pro uno, sive pro multo dicatur, semper valet specialissimè celebranti, & æqualiter, quando est aquè dispositus, & aquè ordinatè facit hoc, quod facit: hoc est, aquè celebratur pro multis, quando pro multis, & pro uno, quando pro uno.

Alia responsio Glossæ est ibi referens ad casum, in quo loquitur, quod scilicet non minus valet una Missa pro centum animabus cum cordis hilaritate, quam si pro quolibet uno diceretur cum anxietate. Premittitur enim ibi sic: Melior est quinque Psalmorum decantatio cum cordis puritate ac serenitate, ac spirituali hilaritate, quam totius Psalterii modulatio cum cordis anxietate, ac tristitiâ. Et tunc subditur illud quod adductum est. Dum igitur pro cunctis &c.

Et hoc secundum fuit fortè specialiter secundum intentionem Beati Hieronymi, volentis loqui ad consolationem Monachorum, quod si pro multis tunc orare; tamen non oportet tot Psalmos legere, quia vergeret in fastidium: sed melius satisfaci illis, si pro eis dicantur pauciores, & cum hilaritate, melius etiam valet dicenti, si potest stare cum obligatione eius. Hæc Scotus. Non tango autem, quod illa verba: Dum igitur &c. nunquam reperitur in Hieronymo, ut fatetur ipse Vasquez n. 28.

Ex dictis inferitur, minime licere fructum Sacrificii, uni soli debitum, pluribus applicentia, etiam suppositâ probabilitate oppositæ sententiæ: siquidem fideles, qui Sacerdotes stipendio, vel alio modo ad celebrandum pro se obligant, intendunt sibi applicari fructum Sacrificii certiori modo, quo possunt. Unde si scirent aliquem Sacerdotem idem Sacrificium offerre pro multis petentibus, nulli ab eo Missas peterent, vel stipendium ei darent. De quo plura Sectione sequenti.

Impræsentiarum una superest difficultas, & quæstio, utrum videlicet in eo, pro quo offertur Sacrificium requiratur aliquis consensus, vel alia dispositio actualis, ut possit acquirere ejus fructum. Responsio erit

CONCLUSIO IX.

Ad percipiendum fructum Sacrificii, non requiritur in eo, pro quo offertur, aliquis consensus, vel alia dispositio actualis. Equidem meliorem fructum recipiet pro meliori dispositione, sive actuali, sive etiam habituali.

Ratio primæ partis est; quia ille, pro quo offertur Sacrificium, non concurret activè, sed

Secl. 4. De Effectu & Valore Sacrificii. Concl. 9. 457

sed solum habet se passivè, sicut ille, pro quo aliquis jejumat, vel offert alia pia opera: ergo non requiritur ejus cooperatio, sed ignorans, & nihil agens poterit illum fructum recipere, non tantum impetrationis, sed etiam satisfactionis.

Numquid etiam positivè dissentiens? Afirmat Lugo disp. 19. n. 196. Probat à simili; quia non potest aliquis quando baptizatur, impedire, ne Baptismus afferat remissionem pœnæ, etiam si positivè nolit illud beneficium, si tamen vult ritè baptizari: quod idem de Martyre dicendum est. Ergo similiter de illo, pro quo offertur Sacrificium: tam enim effectus Sacrificii provenit ex præterita satisfactione Christi applicatâ, quàm effectus Baptismi, aut Martyrii.

Sed contra; in illo, qui baptizatur, requiritur positivè voluntas: ergo etiam in illo, pro quo offertur Sacrificium. Numquid ad verum Martyrium requiritur voluntaria perpessio mortis? Indubiè. Ergo similiter ut Sacrificium pro me consecratur oblatum, necessaria erit voluntaria ejus acceptatio.

Respondeo Negando Consequentiam. Disparitas est, quòd ille, qui baptizatur, sit subiectum, non tantum effectus Sacramenti, sed etiam ipsius Sacramenti; & aliunde constat ad valorem Sacramenti ex Christi institutione necessariam esse in adultis voluntariam ejus receptionem. Pariter cum Martyrium adultorum sit actus aliquis virtutis, ut suo loco diximus, & testimonium, quod redditur veræ fidei, quomodo potest esse verus Martyr, qui positivè invitus occiditur? At verò Sacrificium est actio solius offerentis, & in ipso solo subiectatur, cum potestate fructum ejus applicandi cuiquamque voluerit: ergo non possum impedire effectum, ad quem ego nullo modo concuro.

Breviter, oblatio Sacerdotis est verum Sacrificium vel nolit ille, pro quo offertur; quid ergo mirum si etiam positivè dissentienti conferat suum effectum? At verò non est verus Baptismus, aut verum Martyrium absque proprio consensu Martyris, aut illius, qui baptizatur, si proprii consensus sit capax, Deo ita volente.

Ceterum quemadmodum Baptismus & alia Sacramenta conferunt suum effectum secundum mensuram, quam Spiritus Sanctus partitur singulis prout vult, & secundum propriam cuiusque dispositionem & cooperationem, quidni similiter Sacrificium?

Et ratio à priori est, quia per Sacrificium, prout etiam per Sacramenta, substituitur satisfactio Christi in locum satisfactionis propriæ: sicut ergo propria satisfactio causaret plus vel minus remissionis pœnæ Purgatorii, juxta mensuram dispositionis satisfaciens; ita quoque satisfactio Christi, applicata per Sacrificium, juxta mensuram dispositionis ejus, pro quo Sacrificium offertur.

Si dixeris, in Sacrificio totus effectus pendet ab applicatione Sacerdotis. Respondeo, etiam in Sacramento Pœnitentiæ effectus satisfactio-

nis Sacramentalis pendet ab intentione Sacerdotis, & tamen ad illum concurrat dispositio satisfaciens.

Planè, inquis, concurrat, quoniam ipse pœnitens propriis operibus satisfaciens: hic autem quid? Etiam renitenti, ut dictum est, conferatur remissio.

Contra; satisfactio sacramentalis non tantum habet effectum ex opere operantis, verum etiam ex opere operato, in quantum præcisè imponitur à Confessario, & ad esse sacramentale elevatur per absolutionem.

In talibus, satisfactio propria alteri applicata, non operatur juxta ejus dispositionem: ergo &c.

Respondeo; disparitas est, quòd hæc satisfactio totum suum valorem habeat ex dignitate operantis, & operis: porro Sacrificium, præter valorem quem habet ex opere operantis, qui non crescit ex meliori dispositione ejus, pro quo Sacerdos Sacrificium offert, insuper valet ex opere operato, quatenus per illud applicatur satisfactio-nes Christi, independentè à bonitate offerentis simili modo, quo applicatur per Sacramenta. Quidni ergo secundum dispositionem subiecti?

Quia, replicas, Sacerdos ita potest pro sua libertate applicare effectum oblationis, ut possit illum æqualiter dividere inter duos, & tunc singuli habebunt æqualem effectum, licet unus sit sanctior alio & magis devotus.

Respondeo; Sacerdos solum applicat virtutem Sacrificii quasi in actu primo, & ita dimidia pars habebit majorem effectum in uno, quàm in alio, quia æqualis causa magis operatur in subiecto melius disposito. Non ergo determinat Sacerdotalis immediatè effectum, sicut Pontifex concedens Indulgentiam, determinat remissionem tantæ vel tantæ pœnæ unius, duorum vel plurium annorum; sed partem causæ, vel efficaciam in actu primo ad causandum talem vel talem effectum.

Hanc inæqualitatem effectus videntur indicare illa verba Canonis: *Et omnium circumstantiarum, quarum tibi fides cognita est, & nota devotio.* Cumque loquantur generaliter, non est ratio sufficiens illa restrictè intelligendi de sola devotione erga hoc Sacrificium, sed intelligenda sunt de omni prorsus devotione & fide.

Porro quæ dispositionis actualis, eadem est ratio habitualis. Unde gratia habitualis non tantum habet se in Sacrificio tamquam removens prohibens, sed etiam tamquam positivè disponens, simili modo, quo disponit in Sacramentis; quidquid contradicat Suarius disp. 79. sect. 10, ubi tenet oppositum nostræ Conclusionis propter argumenta jam soluta.

Suarium sequitur Regius q. 83. n. 171. dicens: *Fructus hujus Sacrificii, qui consistit in remissione pœnæ temporalis, non crescit pro magnitudine dispositionis ejus, pro quo offertur.* Probat: quia cum hæc remissio fiat per solam extrinsecam condonationem, nec homo propriè per eam fiat melior, aut aliquid positivi

M m acqui-

A effectum satisfactio- nis sacra- mentalis concurrat dispositio satisfaciens.

128. Disparitas inter satisfactio- nem propriam alteri applicatam, & Sacrificium.

129. Replica.

cui satisfactio. Sacerdotalis non determinat immediatè effectum, sicuti Papa concedens Indulgentiam.

130. Inæqualitas effectus colligitur ex verbis Canonis.

Dispositio- nis actualis & habitu- alis eadem ratio.

Suarium.

131. Oppositum Conclus. post Suarium docet Coniunct. quantum ad remissionem pœnæ.

An positivè dissentiens reciperet fructum? Afirmat Lugo & probat à simili in Baptismo.

125. Objectio.

Solutio. Qui baptizatur est subiectum Sacramenti.

Martyrium est actus virtutis.

Sacrificium est actio solius offerentis.

126. Sacrificium secundum cuiusque dispositionem est operativum.

Ratio à priori.

127. Objectio solvitur.

acquirat, non dantur propriè ad illam aliquæ dispositiones, quarum una sit aliâ melior; sed hæc solum dantur ad effectus aliquos positivos. Secus est de Sacramentis, quæ conferunt gratiam habitualem, ad quam datur dispositio major aut minor.

sed de gratiis prævenientibus nobiscum sentis.

Addit n. 172. Quòd si loquamur de gratiis prævenientibus, est satis probabile, hunc effectum communiter esse majorem in meliùs dispositis. Tum quia eadem gratia in actu secundo communiter efficacior est in meliùs disposito; tum etiam, quia, etsi Deus sæpè etiam maximè indispositos & indignissimos ex inscrutabili iudicio maximis gratiis præveniat, tamen sæpè etiam in iis conferendis respicit aliquâ hominis dispositionem. Unde communiter majores gratias confert iustis, quàm iniustis, & tunc potiùs quando homo aliquo modo est ad pietatem aptior, quàm quando omnino est immerfus vitiiis. Ita Regius.

132. Hæc sententia rejicitur.

Sed numquid etiam in conferenda remissione pœnæ temporalis, Deus respicit aliquam dispositionem hominis? Communis sententia requirit statum gratiæ, ut vidimus Conclusionem tertiâ. Cur ergo magis iustis non conferet majorem effectum remissionis pœnæ temporalis?

Remissio pœnæ temporalis ex opere operantis fit secundum dispositionem subiecti.

Et verò remissio pœnæ temporalis ex opere operantis, nonne & ipsa fit per solam extrinsecam condonationem? Quis ideo negat eam fieri secundum dispositionem subiecti?

Sanè qui majorem gratiâ & sanctitatem habet, sicut per actum jejunii cæteris paribus plùs gratiæ meretur, quàm alius, qui est minùs gratus, sic per idem jejunium magis satisfacit: ad utrumque enim effectum attenditur dignitas personæ merentis & satisfaciens; & ideo opera Christi habebant quasi infinitum valorem in ratione meriti, & in ratione satisfactionis.

133. uti etiam quando est effectus satisfactionis sacramentalis, Lugo.

Præterea, quando remissio pœnæ temporalis est effectus satisfactionis sacramentalis, numquid homo per eam fit melior, aut aliquid positivi acquirit? Et tamen tunc major est, vel minor pro quantitate dispositionis pœnitentis, ut docet Lugo de Pœnit. disp. 25. n. 26. & 27. consequenter ad illa quæ hic docuerat disp. 19. n. 200. & seqq. ubi tenet nostram Conclusionem.

aut absolutiois.

Et quamvis fortè Regius negaret, satisfactionem sacramentalem conferre remissionem pœnæ temporalis secundum dispositionem pœnitentis, equidem negare non posset, per absolutionem sacramentalem, quando simul cum culpa remittitur, & commutatur pœna æterna in temporalem, commutari in minorem, si subiectum sit meliùs dispositum: ergo non sola gratia habitualis, vel actualis, sed etiam remissio pœnæ potest pendere à mensura dispositionis: cur ergo non pendebit, quando per Sacrificium confertur?

134. In eo, pro quo sacrificium confertur, re-

Ex his infero cum communi sententia: ergo in eo, pro quo offertur Sacrificium, requiritur indigentia actualis: nam sicut satisfactio Sacra-

mentalis, aut absolutio non delet pœnam pro peccatis futuris sic nec Sacrificium; hoc enim esset dare quendam impunitatem peccandi; & aliunde solutio ex natura sua supponit debitum.

Unde reprobatur ab omnibus consuetudo illorum, qui nunc applicant Missas pro illis, qui postea illas petent, & stipendium sustentationis offerent. Siquidem periculum est, quòd intentioni petentium non satisfiet, vel quia adhuc vivunt, pro quibus postea defunctis petetur Sacrum, vel quia tunc non habent debitum pœnæ perfolvendæ, vel quia sunt incapaces fructus satisfactionis &c.

Meritò ergo illa praxis tamquam periculosa, scandalosa, & contraria vetustissimo Ecclesie mori eliminanda mandatur à Congregatione Concilii Tridentini in responsione missæ ad Cardinalem de Guevarra Archiepiscopum Hispalensem 15. Novemb. an. 1605. sub Paulo V. sub his verbis: *Omnes uno ore in eam sententiam iiverunt, ut huiusmodi usus his Missas applicanti, qui postea eas petunt, vel in id stipem collati sunt, tamquam periculosus, scandalosus, atque ad rem rursus Ecclesie morem in ista Regione, non à primum illius, prorsus tollatur, atque eliminetur.*

Rectè autem advertit Lugo disp. 19. de Eucharistia, n. 209. licet non possim ego hodie satisficere pro peccato nondum commisso, possum tamen hodie orare pro auxilio in necessitate futurâ; sicut orabat David Psal. 70. v. 9. *Ne projicias me in tempore senectutis, cum defecerit virtus mea, ne derelinquas me.* Similiter ergo poterimus hodiernum Sacrificium offerre ad imperandum divinum auxilium pro necessitatibus futuris. Interim, quia effectus satisfactionis præcipuus est, meritissimò Congregatio Cardinalium prædictam praxim statuit prorsus tolli atque eliminari.

Nec minùs, imò magis eliminanda est consuetudo aliquorum, qui, cum non habeant stipendium pro Sacro faciendo, celebrant sine applicatione, applicaturi postmodum illi, qui dato stipendio Sacrum ad sui intentionem fieri postulat: quasi verò in potestate ipsorum sit effectum Sacrificii suspendere, magis quàm effectum Sacramentorum.

Fateor, sufficit applicatio habitualis (de qua fusè egimus disp. 1. sect. 7. conclus. 7.) quoniam non est Sacrificii effectiva, sed intentionem Sacrificii comitatur, & dirigitur ad Deum. ut fructum futuri Sacrificii conferat ei, cui illum Sacerdos ex nunc donat, supposito quòd sit sacrificaturus, aut non revocet; sufficit, inquam, si tamen applicatio actualis facta fuerit ante quam Sacrificium sit perfectum, imò fortè ante consecrationem, saltem Calicis; ne aliàs fideles fortassis frustrentur fructu Sacrificii, quem multi putant conferri statim post peractam consecrationem, utpote in qua essentialiter consistat ratio Sacrificii.

Et dato,

Et dato, quod sufficeret applicatio ante sumptionem Sacramenti, quæ saltem est pars integralis Sacrificii, satis constaret effectum non suspendi post peractum & integraliter completum Sacrificium ad libitum Sacerdotis; in cuius certè potestate non aliter est Sacrificii effectus, quam sit ipsum Sacrificium: sicuti in potestate ministri non aliter est effectus Sacramenti, quam ipsum Sacramentum.

oblacioni cruentæ per incrementum quovis modo derogetur.

Cumq; natura hominum ea sit (utor verbis Tridentini sess. 22. cap. 5.) ut non facile queat sine adminiculis exterioribus ad rerum divinarum meditationem sustollî; propterea pia Mater Ecclesia ritus quosdam, ut scilicet quedam submissâ voce, alia verò elatiore, in Missa pronuntiarentur, instituit. Ceremonias nem adhibuit, ut mysticas benedictiones, lumina, thymiamata, vestes, aliâq; id genus multa, ex Apostolica disciplina & traditione, quo & maiestas tanti Sacrificii commendaretur, & mentes Fidelium per hæc visibilia Religionis & pietatis signa ad rerum altissimarum, quæ in hoc Sacrificio latent, contemplationem excitarentur. De his itaque visibilibus signis instituitur

137. Te Missæ Sacrificium uberrimè percipiunt fructus Sacrificii cruci-

Finio Sectionem, & ingentè fateor, plurima, quæ in ea diximus, valde incerta esse, cum pendeat à voluntate Christi, de qua non satis constat, vel ex Scriptura, vel ex Conciliis, aut Traditione. Firmissimè autem teneas, & nullatenus dubites, per hoc divinum ac sacrosanctum Missæ Sacrificium uberrimè percipi fructus Sacrificii Crucis, tantùm abest ut

SECTIO QUINTA.

De solemnibus Missa Sacrificii ceremoniis.

Libet hanc Sectionem auspiciari ab illis verbis Concilii Tridentini sess. 22. in decreto de observandis & evitandis in celebratione Missæ: *Quanta cura adhibenda sit, ut sacrosanctum Missæ Sacrificium omni Religionis cultu, ac veneratione celebretur, quivis facile existimare poterit, qui cogitavit, maledictum in sacris Litteris eum vocari, qui facit opus Dei negligenter. Quod si necessarium fuerit, nullum aliud opus adeo sanctum ac divinum à Christi fidelibus tractari posse, quam hoc ipsum tremendum Mysterium, quo vivifica illa hostia, quæ Deo Patri reconciliati sumus, in altari per Sacerdotes quotidie immolatur, satis etiam apparet omnem operam ac diligentiam in eo ponendam esse, ut quantà maxima fieri potest interiori cordis munditiâ & puritate, atque exteriori devotionis ac pietatis specie peragatur.*

Et quidem de interiori cordis munditiâ & puritate fusillimè egimus disputatione præcedenti sect. 10. per totam. Impresentiarum autem tractandum erit de exteriori devotionis ac pietatis specie, id est, de tempore, loco, aliisque circumstantiis hujus Sacrificii. Sit itaque

CONCLUSIO I.

Vi Sacerdotii præcisè non obligantur sub mortali singuli Sacerdotes ullo tempore celebrare.

Videtur esse sententia D. Bonaventuræ 4. dist. 12. art. 2. q. 1. ibi: *Si autem Sacerdos non vivat de altari, sed in libertate sua remaneat, non tenetur magis ad Sacramentum Eucharistiæ accedere, quam alius homo ex debito; sed magis ex bono, & equo. Eandem tenet Victoria in Summa*

num. 94 citans Caietanum parte 3. q. 82. a. 10.

S. Bonav. Victoria. Caietanus.

Quod autem Adversarii dicunt, illum articulum seu commentarium articuli expunctum fuisse jussu Pii V. Pontificis Maximi in Romana editione, nequiquam probat hanc sententiam esse falsam & improbabilem; sed cum Caietanus esset Archithomista, ageretque non solum commentatorem, sed propugnatores quoque sententiarum D. Thomæ, noluit Pontifex (ipse quoque Thomista) ut extaret, maximè in Romana illa editione suâ auctoritate Pontificiâ editâ, sententia manifestè opposita Doctori Angelico. Quamquæ, ut bene notavit Victoria supra, D. Thomas non exprimat hoc esse mortale.

Plures alios refert Suarius disp. 80. sect. 1. pro hac sententia dicens, non videtur posse negari, quin probabilis sit, ita ut qui se illi practicè conformavit, à peccato mortali excusari possit. Ratio, quia præceptum, præsertim sub peccato mortali, asserendum non est sine fundamento, quod moraliter convincat, hæc autè nullû apparet hujusmodi, ut patebit ex eorû solutionibus.

pro qua sententia plures Auctores citat Suarez. Eius probatio.

Primum eruitur ex illis verbis D. Ambrosii: *Grave est, quod ad mensam tuam mundo corde, & manibus innocentibus non venimus; sed gravius, si dum peccata metumus, etiam Sacrificium non reddamus. Sed primum est mortale: ergo & secundum.*

3. Objicitur et auctoritas D. Ambrosii.

Respondet Doctor Seraphicus: *Dicendum quod loquitur de talibus, qui tenentur (ex assumpto officio curæ pastoralis) vel si de omnibus, tunc loquitur de immunditia veniali, non mortali. Alioquin falsa esset sententia ibi contenta; nam indubiè gravius peccatum est, celebrare in mortali, quam omittere celebrationem Sacrificii: minus autem peccatum esse posset, celebrare in peccato veniali, quam non celebrare.*

Ad quam respondet D. Bonaventura.

Omitto illa verba in Divo Ambrosio non reperiri, ut contrariæ sententiæ Doctores

Secunda responsio, quod auctoritas ista in Ambrosio non reperitur.